

dem. — Kun i een Henseende viste Instruxen Strengthed, nemlig med Hensyn til den Jord, som Fæsterne maatte befindes at have tilegnet sig uden derpaa at have Fæstebrev. Hvorledes det oprindeligt er gaaet til, kan jeg ikke sige — jeg formoder, at det har været begrundet i en mindre usigtlig Opmaalning ved Overdragelsen —, men vist er det, at en Deel Fæstere havde indhegnet og opdyrket mere Jord end den, som deres Fæstebreve lode paa. For den Deel, som Fæsterne saaledes havde indhegnet mere, end hvad deres Fæstebreve lode paa, var Instruxen streng; thi den fordrede, at denne Deel skulde opmaales, at, hvad der var indhegnet mere, end Fæstebrevene lode paa, skulde sættes til en moderat Afgift, og derpaa tilbydes Fæsterne i Arvefæste, og at, hvis disse ikke vilde modtage denne Deel af Jorden, saa skulde det ved Fæsteledighed afgjøres ved Rettergang, hvorvidt de havde Ret til at beholde Fæstejorden, eller om ikke Staten da havde Ret til at bortarvefæste den til Andre. Jeg beder om, at man vil lægge Mærke til disse Udtryk, thi de vise, hvor fast det tidligere Fæste var, idet Staten ikke uden videre ansaae sig for berettiget til at inddrage Jorden, hvis de ikke vilde gaae ind paa at tage den i Arvefæste, men kun forbeholdt sig at lade det afgjøre ved Rettergang, om og hvorvidt den var berettiget til at gjøre det. Den nævnte Bestemmelse havde imidlertid ikke videre Følger, thi ingen Huusmand nægtede at modtage den omtalte Jord; den blev sat til en billig Afgift, og, da de allerede havde opdyrket og indhegnet den, vare de derfor ogsaa meget villige til at modtage den. — Det var, som sagt, kun i den nysnævnte Henseende, at Instruxen viste Strengthed og paahød et Slags Ewang for Fæsterne til at modtage Arvefæste. Med Hensyn til den raa og uopdyrkede Jord, som tilhødes Fæsterne, og som laa udenfor den Jord, hvorpaa de havde Fæste, skulde det derimod være en aldeles frivillig Sag, hvorvidt de vilde modtage den eller ikke vilde modtage den. Desuagtet er der de Fæstere, som paastaae, at man ligeledes har øvet Ewang overfor dem for ogsaa at faae dem til at modtage den raa og uopdyrkede Jord. De paastaae, at man har sagt til dem, at, hvis de ikke

vilde modtage den med de Afgifter, som vare satte derpaa, vilde deres øvrige Fæstejord ved Fæsteledighed blive taget fra dem. Jeg har i en Forsamling af Huusmænd, hvor man anmodede mig om at være tilstede, søgt, saa klart som det ialfald var mig muligt, at tydeliggjøre dem, at i den nylig af mig nævnte Henseende havde Commissionen Ret til at udøve Ewang, nemlig med Hensyn til Jord, som Fæsterne havde indtaget mere, end hvad deres Fæstebreve lode paa, og at det kun var, forsaavidt den raa Jord angik, at den ikke havde Ret til at udøve Ewang med Hensyn til Modtagelsen. Men de omtalte Fæstere paastaae og have skriftlig erklæret, at de ville bevidne det for Retten, at der er udøvet Ewang imod dem netop med Hensyn til den raa Jord. Jeg vil dog lade dette staae hen. Jeg vil selv ikke gjerne troe, at der er blevet øvet Ewang i saa Henseende, og jeg vil antage, at det berøver paa en Misforstaaelse, thi jeg kan ikke fatte, at en Commission i den Grad skulde kunne være gaaet udenfor sin Myndighed. Men om det nu ogsaa har berøvet paa en Misforstaaelse, saa er det jo ligesuldt tydeligt, at en saadan Misforstaaelse, ifølge hvilken man har meent, at der var Ewang tilstede, maa have virket ganske paa samme Maade, som om der virkelig var blevet øvet Ewang, idet Huusmændene hviode sig derfor og troede, at de vare nødte til at overtage den raa Jord. Derved forklæres det ogsaa, at de ere gaaede ind paa de opstillede Arvefæsteafgifter, skjøndt mange af dem allerede strax erkjendte, at de vare for høie. Jeg har ogsaa søgt Oplysning om dette Forhold hos Folk udenfor Huusmandstanden, og, dersom de Herrer ville gennemgaae Bilagene, ville de finde Breve fra enkelte Mænd, som udtale, at de just ikke ville sige, at der er blevet øvet Ewang, men at de dog mene, at Commissionens Fremgangsmaade i det Hele taget var baade loffende og truende, og, at den vistnok havde sat sig til Opgave at faae de paagjældende Jorder bortarvefæstede til de tilgrændsende Fæstere, som allerede havde anden Jord i Fæste. Jeg kan nu ogsaa nok forstaae, at Commissionen kan have brugt en saadan Fremgangsmaade; thi det gaaer jo